

Vaalijalan kuntakokous

Aika 29.6.2022 klo 13.00 - 15.00

Paikka Vaalijalan Nenonpellon juhlasali, Pieksämäki ja teams-etäyhteys

Läsnä Osanottajalista liitteenä 1

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja **Anja Manninen** avasi kokouksen. Hän totesi avauspuheenvuoron historiakatsauksessaan, että noin vuosi sitten maahan saatiin sotelainsäädäntö ja sen jälkeen on alettu toimimaan valmistelujen parissa. Sote-uudistuksen jälkeen sosiaali- ja terveystalvet siirtyvät hyvinvointialueelle, mutta Sateenkaaren koulu ei siirry, sillä sotelait eivät mahdollista opetustoimen siirtämistä hyvinvointialueille. Asiassa on yritetty toimia monin tavoin. On oltu yhteydessä ministeriöihin ja oltu aiemminkin kuntakokouksen tiimoilta asian äärellä 28.10.2021. Ei ollut silloin kovin paljon käsitystä, kuinka asiassa voitaisiin toimia. Kokouksen jälkeen kysely asiasta on lähetetty kunnille ja kaupungeille. Kyselyssä on selvitetty asiaa lainsäädännön pohjalta. Yhteisymmärrys on siitä, että koulu on tarpeen, joten asia on ratkaistava tavalla tai toisella. Kuntakokouksessa 28.10.2021 käytiin koulun kohtalosta ja tulevaisuudesta vilkasta keskustelua.

Helmikuun 2022 yhtymäkokouksessa päätettiin koulurakennusten lunastamisesta kuntayhtymälle. Pieksämäen kaupunki alkoi selvittää helmikuun 2022 alussa Sateenkaaren koulun toiminnan jatkamista kuntayhtymämallilla, koska oli käynyt selväksi, että kaupunki ei halunnut yksin ottaa vastuuta koulun ylläpitämisestä. Hyvinvointialue ei tehtävää voinut ottaa, kun laki ei sitä mahdollistanut. Asioita on käsitelty kunnissa tämän jälkeen, 12 kuntaa ilmoitti halustaan lähteä mukaan perustettavaan kuntayhtymään. Kaikki niistä eivät ole jäsenkuntia. Osassa kuntia on herännyt kysy, kuinka osittaisjakautumisluonnos voidaan hyväksyä ja monet kunnat eivät ole olleet sitä valmiita sellaisenaan hyväksymään. Asiassa on ollut kaksi ongelmaa, kuinka Sateenkaaren koulun jatko turvataan ja kuinka menetellään koulun käyttöomaisuuden esimerkiksi koulurakennusten kanssa. Tämä on aika iso haaste.

Vaalijalan kuntayhtymän hallitus päätti kaksi viikkoa sitten kutsua kuntakokouksen koolle ja keskustelemaan Sateenkaaren asiasta. Toivottavasti löydetään rakentavassa keskustelussa ratkaisuvaihtoehtoja. Aikaa ei ole kovin paljon. Kuuden kuukauden kuluttua on oltava valmiina uudet ratkaisut, jotka turvaavat koulun tulevaisuuden. Toivon, että edelleen ollaan yhtä mieltä siitä, että Sateenkaaren koulun toiminta on turvattava jatkossa.

2 Osallistujien toteaminen

Suoritettiin nimenhuuto. Paikalla oli 23 henkilöä ja etäyhteydellä oli mukana kokouksessa 57 henkilöä eli yhteensä 80 henkilöä.

3 Kokouksen puheenjohtajan valinta

Etelä-Savon hyvinvointialueen aluehallituksen **puheenjohtaja Heikki Laukkanen** valittiin kokouksen puheenjohtajaksi.

4 Kokouksen muistion allekirjoittaminen ja jakelu

Ehdotus: Kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri allekirjoittavat muistion, muistio jaetaan osallistujille sähköpostilla ja julkaistaan Vaalijalan nettisivuilla.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

5 Kokouksen sihteerien valinta

Kokouksen sihteeriksi valittiin Vaalijalan kuntayhtymän arkistonhoitaja Aarni Virtanen. Tilaisuus tallennetaan muistion laatimista varten.

6 Työjärjestyksen hyväksyminen

Kokouksen työjärjestys hyväksyttiin.

7 BDO:n esitys Vaalijalan varallisuuden jakautumisen juridisista perusteista ja Sateenkaaren koulun tulevaisuuden vaihtoehdot

BDO:n asiantuntija ja konsultti **Alpo Ronkanen** piti esityksen, joka koski lainsäädäntöä, joka liittyy Vaalijalan ylijäämien käsittelyyn, liite 2. Ronkainen korosti, että Hyvinvointialue (HVA) ei voi vastata Sateenkaaren koulun toiminnasta, koska se ei voi harjoittaa perusopetustoimintaa. Merkittävä omaisuuserä on koulurakennus, jonka tasearvo on noin neljä miljoonaa euroa. Siksi Vaalijalan kuntayhtymän jäsenkuntien on järjestettävä asia ennen vuoden 2022 loppua, koska kuntayhtymän toiminta päättyy 31.12.2022. Asiassa on kolme ratkaisuvaihtoehtoa:

1. Jokin kunta tai kaupunki ottaa vastatakseen Sateenkaaren koulun toiminnasta
2. Perustetaan kuntayhtymä ylläpitämään Sateenkaaren koulua
3. Sateenkaaren koulun toiminta loppuu

Kukaan ei ole halunnut ottaa yksin taloudellista vastuuta koulun veloista ja vastuista. Koulun toiminnan jatkamisella on laaja kannatus, mutta kuntayhtymämallia on pidetty liian raskaana asian hoitamiseksi. Kuntayhtymän jäsenkunnat saavat itse päättää lähtevätkö mukaan uuteen Sateenkaaren koulun jatkamiseksi perustettavaan kuntayhtymään.

Kolmas vaihtoehto on toiminnan alasajo, jolloin kuntayhtymä luopuu koulurakennuksesta ja sen hinta määrittyy siitä tehtävien tarjousten perusteella.

Pieksämäen kaupunki ei ole velvollinen ylläpitämään koulua. Osaamis- ja tukikeskuksen toiminnassa ei lain mukaan ole perusopetusvelvollisuutta, mutta kunnalla tai kaupungilla, jonka alueella sijaitsee erikoissairaanhoidon yksikkö, on velvollisuus järjestää opetusta.

Käytetäänkö jakautumiseen Vaalijalan omaisuutta? Jäsenkunnista on esitetty, että osa kunnista menettäisi kuntayhtymän perustamisessa suuria varallisuuseriä. Vaalijalan taseessa on merkittävää kirjanpidollinen ylijäämä, ja se käsitellään perussopimuksen mukaisesti. Lainsäädännön mukaan 28.2.2022 jälkeen kuntayhtymä ei voi päättää asioista, joilla olisi merkittäviä HVA:ta sitovia vaikutuksia, vain kiireellisistä asioista voidaan tehdä päätös. Esimerkiksi poikkeava velkaantumisella olisi sitovia vaikutuksia, johon täytyisi saada HVA:n suostumus. Vaalijalan perussopimuksessa on pykälä 22, jossa mainitaan ylijäämästä. Olennainen ylijäämä Vaalijalan kuntayhtymän taseessa otetaan huomioon muuttamalla palvelujen yksikköhinnoittelua.

Muita mainintoja ylijäämistä ei ole. Vaalijala noudattaa omakustannushinnoittelua jäsenkuntiensa osalta. Vaalijala ei siis ylihinnotele palveluitaan jäsenkunnille. Vaalijalan hallitus on 25.5. päättänyt, että elo-joulukuussa laitospalveluiden hintoja alennetaan 30 %, mikä alentaa myyntituotoja noin 5,8 miljoonaa euroa. Tase-ennusteen arvioidaan kassan olevan 31.12.2022 noin 5,5 miljoonaa euroa.

Asiassa on huomioitava HVA:ta lainsäädäntö eli voimaanpanolain (616/2021) määräykset, jotka rajoittavat kuntayhtymän asiankäsittelyä. Jos Vaalijala velkaantuu päätöksensä seurauksena, on kysyttävä, onko tämä voimaanpanolain vastainen päätös, joka edellyttäisi HVA:n suostumusta. Uusi kuntayhtymä on ehdotettu perustettavaksi, jotta koulun toimintaa voidaan jatkaa. Tämän alentava vaikutus Vaalijalan kirjanpidolliseen ylijäämään on laskennallisesti 4,5 miljoonan euroa.

Vaalijalan kuntayhtymän perussopimus ja kassavarat eivät mahdollista kertyneiden ylijäämien jakamista täysimääräisesti kunnille. Uuden Sateenkaaren koulun kuntayhtymän perustaminen ei vaikuttaisi negatiivisesti talouteen. Kaikille Vaalijalaan kuuluville kunnille ja kaupungeille annetaan mahdollisuus liittyä Sateenkaaren koulun kuntayhtymään. Kuntayhtymään liittynyt kunta saa erotessaan vain sijoittamansa peruspääomaosuutensa 1000 euroa.

Minna Laurio Enonkoskelta ilmoitti kunnan olevan kiinnostunut olemaan mukana uudessa Sateenkaaren koulun kuntayhtymästä, mutta pohtii sijoitettavan peruspääoman (1000 euroa per kunta) määrää; miksi tämä summa valittiin kaikille kunnille riippumatta kuntakoosta tai asukasluvusta? Jos kuntayhtymä velkaantuu, niin tuleeko pienille kunnille tästä sitten samat rasitteet kuin isoillekin kunnille.

BDO:n **Ronkainen** vastasi, että kuntayhtymän talous tulee olemaan pieni, joten peruspääomaosuus asetettiin alhaiseksi. On totta, että kuntayhtymän jäsenet vastaavat sen veloista, mutta hän korosti, että taloudellisesti Sateenkaaren koulu on lähtötilanteessa velaton ja sillä on uudehko koulurakennus. Ei ole näköpiirissä, että kuntayhtymän talous muodostuisi ylivelkaiseksi.

Kuopion kaupunginjohtaja **Jarmo Pirhonen** esitti muutamia yleisluontoisia haastoja esitykseen. Hän totesi, että jos kokonaan uusi kuntayhtymä, Sateenkaaren koulun kuntayhtymä, perustetaan, se saa taseeseensa sellaista ylijäämää, joka on kertynyt muualta eli Vaalijalan kuntayhtymän palveluista tulleesta voitoista. Hän kysyi, onko jäsenkuntalaskutus ollut kohdallaan, kun ylijäämää on tässäkin määrin kertynyt. Kun BDO:n asiantuntija mainitsi useaan kertaan, että rahoja ei voida täysimääräisesti palauttaa niin mitä on joku muu palautus voisi olla? Kuopiossa tilanne nähdään valtuustoa myöten niin, että Kuopion Vaalijalan toimintaan sijoittamat rahat on kerätty kuopiolaiselta veronmaksajalta. On käynnistettävä jatkovalmistelu siitä, että varallisuutta on palautettava, esimerkiksi vuonna 2020 kuntayhtymä palautti päätöksellään rahaa jäsenkunnilleen. Rahan palauttamispäätös ei ole millään tavoin kiellettyä. Yhtymäkokous voi tehdä myös tuollaisia päätöksiä.

Ronkainen vastasi, että kuntalaissa on ollut muutaman vuoden jakautumista koskevat pykälät, joissa todetaan, että kuinka kuntayhtymä jakautuu HVA:ille. Jakautuminen ei sinällään ole kuntayhtymän purkautumista. On kyse kuntayhtymän rahavarojen riittämisestä. Kuntayhtymässä olevat rahavarat (5,5 miljoonaa euroa) eivät ole siinä suhteessa kovin merkittäviä ja koska kuntayhtymä tarvitsee käyttöpääomaa, se ei voi kuluttaa kassaansa loppuun saakka.

Kuntayhtymän johtaja **Ilkka Fritius** korosti Vaalijalan kuntayhtymän noudattavan sotien voimaanpanolakia. Palautus on tehty jäsenkunnille peruspääoman suhteessa kahteen kertaan ennen voimaanpanolain voimaantuloa.

Kun voimaanpanolaki tuli voimaan, on sitä noudatettava. Suoritehintojen alennus 5,8 miljoonaa euroa toteutetaan elo-joulukuussa 2022 ja tämä kohdistuu myös jäsenkunnille. Kassaa tyhjenetään se mitä voidaan. Ajatus rahojen täysimääräisestä palauttamisesta on HVA:n kannalta ongelma. Voiko HVA velkaantua, jos Vaalijalan kuntayhtymä maksaa taseessa olevan kirjanpidollisen ylijäämän täysimääräisesti jäsenkunnilleen? Suurin osa velasta siirtyisi Pohjois-Savon hyvinvointialueelle ja pienempi osa Etelä-Savolle.

Suonenjoen kaupunginjohtaja **Juha Piironen** jatkoi. Kuntayhtymän varat -asiaan voidaan ottaa kantaa, kun näkee tilinpäätöksen 2021. Tilinpäätöksen mukaan kuntayhtymällä on 10,4 miljoonaa euroa korkotuotto- ja sijoitusrahasto, joka on selvää likvidiä varallisuutta. Varallisuudesta on tällöin yhteensä 16 miljoonaa euroa. Sateenkaaren koulun kuntayhtymään liittyvä maksaa 1 000 euron rahasumman, nimellisellä pääomapanostuksella, ja saa vastuun veloista, jos kuntayhtymä purkautuisi, niin kenen omaisuutta kuntayhtymässä olevat varat silloin ovat? Vaalijalan kuntayhtymän likvidit varat ovat paljon enemmän kuin mainitut 5,8 miljoonaa euroa. Kenen omaisuutta se tyhjä kuntayhtymä olisi, jos sillä ei olisi enää yhtään omistajaa?

BDO:n Alpo Ronkainen: Jos uusi Sateenkaaren koulun kuntayhtymä purkautuu, niin selvitysmenetelyn jälkeen rahat jaetaan peruspääomasta jäsenkunnille omistussuhteen mukaan, eli katsotaan mitä varallisuutta jää, kun sen omaisuus realisoidaan. Jos kaikki kuntayhtymän jäsenet päättävät purkaa kuntayhtymän, niin ne pääsisivät silloin kiinni tähän varallisuuteen, mutta ei erotetaan. Piironen: Mikä se omistussuhde silloin on? Se on peruspääomaomistusten suhde. Se katsotaan mitä reaalista omaisuutta yhtiöllä on. Omaisuus, esimerkiksi koulurakennus, realisoidaan sen markkina-arvon mukaisesti – jos joku maksaa tyhjästä koulurakennuksesta neljä miljoonaa euroa, niin tämä summa jaetaan kuntayhtymässä olevien kuntien välillä omistussuhteiden mukaisesti.

Kuntayhtymän johtaja **Ilkka Fritius:** Piironen mainitsevat tilinpäätösluvut eivät vastaa sitä kassaa, joka on nyt olemassa eikä varsinkaan sitä kassaa, joka tulee olemaan vuoden 2022 lopussa. Vuosi on elettyänä loppuun ja on tehty päätöksiä, jotka ovat kassaa pienentäneet. Suurin osa kirjanpidollisesta ylijäämästä on kiinni Nenonpellon palvelutoiminnan seinissä. Joulukuun 2022 osalta voidaan tehdä ylimääräinen suoritehintojen alennus, jos rahaa on silloin jaettavaksi enemmän, mutta samalla kuntayhtymällä on oltava rahaa vastata esimerkiksi siirtävistä ostovelvoistaan. HVA ei voi lähteä liikkeelle tappiollisesta tilanteesta, vaan rahaa on siirryttävä sinnekin.

Vaalijalan kuntayhtymän hallituksen puheenjohtaja **Anja Manninen** kysyi, että häntä on jäänyt vaivaamaan Jarmo Pirhosen maininta hinnoittelusta, kun ylijäämää on syntynyt. Ylijäämää on syntynyt ulkokuntalaskutuksesta. Vaalijalan ulkokunnista, jotka maksavat 20 % enemmän suoriteista, koska sieltä tulevat asiakkaat ovat vaativia. Ylijäämä on muodostunut siitä.

Hirvensalmen kunnanjohtaja **Seppo Ruhanen** totesi, että on hyvä asia, että kuntayhtymä on tehnyt ylijäämää ulkokuntalaskutuksesta. Tämä ylijäämä on omaa rahaamme riippumatta siitä, mistä se on tullut. Kaikki se, mitä löytyy Vaalijalan taseesta, on jäsenkuntien varallisuutta. Tässä keskustelussa minua hämmentää, että jäsenkuntien asiaa ei ajeta esimerkiksi ylijäämärahojen palautuksen osalta, vaan ollaan huolissaan uudesta Sateenkaaren koulun kuntayhtymästä ja sen omaisuudesta. Vaalijalan kuntayhtymän kassa on ymmärtääkseni kaventunut, siksi kun Sateenkaaren koulu rakennus ostettiin leasing-yhtiöltä ja se haluttaisiin siirtää nyt velattomana uudelle kuntayhtymälle eli niidenkin kuntien varoilla, jotka eivät tule uuteen kuntayhtymään mukaan. Asiakirjoissa todetaan, että Hirvensalmi vastustaa Sateenkaaren kuntayhtymää vastustaa. Hirvensalmi ei vastusta Sateenkaaren kuntayhtymän perustamista, vaan sitä, että perustaminen tehdään yhteisillä varoilla. Ne, jotka haluavat kuntayhtymän perustaa, niin perustakoot, mutta niiden rahat, jotka eivät mukaan lähde, on saatava takaisin kuntayhtymästä.

Etelä- ja Pohjois-Savon hyvinvointialueiden edustajat kommentoivat asiaa lyhyesti sen osalta, mitkä toimenpiteet Sateenkaaren kannalta edellyttäisivät heidän toimiaan. Tiedossa ei ole hyvinvointialueilta lupaa poiketa lainsäädännöstä.

Hartolan kunnanjohtaja **Jarkko Seppälä** kertoi olleensa jonkin verran mukana Eteva kuntayhtymässä aikoinaan ja siellä vuosittain on tehty ylijäämästä palautuksia jäsenkunnille maksuosuuksien suhteessa. Kuntayhtymät eivät ole verrannollisia keskenään, mutta Etevassa on tulkittu, että kuntayhtymä purkautuu voimaanpanolain seurauksena. Onko selvitetty sitä, että koko nykyisen kuntayhtymän kiinteistöomaisuus myytäisiin ja vuokrattaisiin hyvinvointialueelle ja tästä saatavat rahat voitaisiin jakaa tuottoina kunnille.

Reijo Hämäläinen korosti, että Sateenkaaren koulua tarvitaan ja se opetus on järjestettävä jatkossakin.

Vesa Pöntinen Mikkelistä totesi, että asiat saadaan näin mahdollisimman sotkuisiksi. Kiinteistöt, varat ja velat sekä uuden kuntayhtymän toiminta. Saadaan asiat aika jumiin.

8 Sateenkaaren koulun esittely ja kuntayhtymän perustamisen valmistelutilanne

Ilkka Fritius ja rehtori Satu Varpainen esittelivät Sateenkaaren koulun ja kuntayhtymän perustamistilannetta, esitys on liitteenä 3.

Satu Varpainen totesi, että hänellä on melkein 25 vuoden työkokemus koulusta, joten hän tuntee koulun asiat hyvin. Hän korosti, että maailma on muuttunut ja psykologiset sairaudet ovat lisääntyneet. Koulussa järjestetään esi- ja perusopetusta ja siellä on 10 luokkaa vaativaa tukea tarvitseville oppilaille. Oppilasjakauma ja tuen tarpeet ovat muuttuneet. Kymmenes luokka, jossa opiskelevat jo vähemmän tukea tarvitsevat nuoret, sijaitsee vuokratiloissa Pieksämäen keskustassa. Sateenkaaren koulu on vaativan erityisen tuen (VAATU) koulu. Sen palveluihin tullaan silloin, kun kunnan kaikki muut opetuspalvelut on jo kokeiltu. Oppilaille on tuolloin usein pitkäkestoisia ongelmia, kuten koulupudokkuutta ja he tarvitsevat opetuksen lisäksi myös kuntoutusta ja hoitoa. Sateenkaaren koulu on keskittynyt vaatimaan erityiseen tukeen ja toiminta on hyvin resurssoitu. Varpainen korosti, että palvelujen kysyntä ja tarve on suurta varsinkin, kun oppilaille kertyy lisää ikää. Koulun omaa henkilökuntaa on rehtori, hallintosihteeri, 10 erityisluokanopettajaa ja 18 lähiohjaajaa. Oppilaita on viikkotasolla noin 75. Erityisesti koronapandemian aiheuttama sulkua aiheutti oppilaiden kuntoutustarpeen patoutumisen, monet lapset ja nuoret voivat huonosti sulun jälkeen.

Ilkka Fritius kertoi esityksessään mm. juridisia näkökulmia. Kuopion kaupungista on kerrottu, että se ei tarvitse Sateenkaaren koulun palveluja, mutta kuitenkin kuopiolaisia lapsia on Sateenkaaren koulun oppilaina. Vaalijalan jäsenkunnille on asetettu lakisääteinen velvoite koulun toiminnan järjestämisestä, jonka hoitamisesta aiheutuu todennäköisesti kustannuksia. Kuinka joku jäsenkunta voisi tämän velvoitteen täyttämistä hyötyä? Lainlaatija on perusteluissa todennut, että velvoitteen hoitamiseksi voisi perustaa esimerkiksi uuden kuntayhtymän. Ajatus koulun kuntayhtymästä syntyi, koska jäsenkunnilla on yhteinen lakisääteinen velvoite hoitaa Vaalijalassa olevien oppilaiden opetus ja kaikki pitää olla kunnossa ennen tämän vuoden loppua.

Koulun toiminnan järjestäminen jäsenkuntien toimesta on valtiiovallan tahto ja eduskunnassa hyväksyttyä ja meitä sitovaa lainsäädäntöä. Pieksämäen kaupunki ei ole valmis ottamaan yksin vastuuta Sateenkaaren koulusta, kun kyse on yhteisestä ja laillisesti kuntia sitovasta velvoitteesta.

Velvoite voidaan täyttää liittymällä kuntayhtymään tai myötävaikuttamalla kuntayhtymän syntyneeseen eli hyväksymällä osittaisjakosopimusluonnoksen. Jäsenkuntien kohtelu on siten yhdenvertaista. Taloudellista hyötyä Sateenkaaren koulun kuntayhtymän toiminnasta ei synny kenellekään. Fritius korosti, että koulun rakennusten tasearvo perustuu niiden nykyisen käyttöön, tuskin kukaan maksaisi tyhjästä rakennuksista laitosalueella neljää miljoonaa euroa.

Pieksämäen kaupunginjohtaja **Ulla Nykänen** kertoi tuntevansa asiat hyvin. Kun sote-uudistuksessa selvisi, että Sateenkaaren koulun tulevaisuus kuuluu jäsenkunnille, on sen ratkaisuvaihtoehtoja pohdittu tarkkaan. Paras vaihtoehto olisi ollut se, että koulu ja sen omaisuus olisi siirtynyt varoineen ja velkoineen hyvinvointialueelle, mutta koska se ei ole sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa, niin tämä ei ole mahdollista. Jonot kouluun ovat vain kasvaneet, joten koulun toiminta on tarpeellista. Paras ratkaisu olisi nyt, että kuntayhtymä perustetaan ja varsin tiiviillä aikataululla. Asiantuntijana asian pohtimisessa on ollut BDO. Nykänen toivoi, että esteet tai varaukset, jotka kuntayhtymän perustamiselle on esitetty, voitaisiin ratkaista. Jos kävisi niin ikävästi, että esteitä ei voida poistaa, niin aika miettiä muita järjestelyjä on aivan liian lyhyt Pieksämäen kaupungille. Se vaatisi paljon keskustelua ja vaihtoehtoja. Olemme rakentaneet kolmen viime vuoden aikana neljä uutta koulurakennusta ja ottaneet reilusti velkaa niitä varten. Missä opetus järjestetään ja mitä järjestetään ja mikä loppupeleissä on Pieksämäen kaupungin vastuu asiassa, on arvoitus.

Puheenjohtaja **Heikki Laukkanen** totesi, että palvelujen suhteen asiassa ei ole vastustusta, vaan nyt puhutaan vain rahasta. Kyse on siitä, kuinka omistajakuntien, kuntayhtymien ja HVA:n viidakkossa asia ratkaistaan. Laukkanen pohti elämäkokemuksellaan, että asiaa voitaisiin alkaa pohtia jollain pienemmällä ryhmällä, jossa olisi edustettuina eri tahoja, 60 ihmistä on suuri ryhmä hakea yhteistä näkökantaa. Asioita voitaisiin alkaa käsitellä Etelä- ja Pohjois-Savon kuntajohtajien välillä ja mukana olisi myös Vaalijalan ja HVA:n edustus ja samalla voitaisiin käyttää konsultin apua rahoituksen perusteiden pohtimiseen. Tämä oli puheenjohtajan omaa ääneen ajattelua.

BDO:n **Alpo Ronkainen** totesi, että jos hän tulkitsee oikein kuntayhtymän johdon ajatuksia Vaalijalan varallisuuden siirtämisasiassa, on siinä olemassa juridisia esteitä. Juridiset kysymykset eivät ole tahdon asioita. Tässä tilanteessa niiden kuntajohtajien, jotka vaativat varojen siirtoa Vaalijalan kuntayhtymästä, täytyisi pyytää lakimiehiään esittämään juridiset perustelut, kuinka voitaisiin toimia toisin. Tämä kuultaisiin mielellään.

Kuntayhtymän johtaja **Ilkka Fritius** totesi, että Alpo Ronkainen konkretisoi asian juridisen puolen hyvin. On keksittävä jotain aivan uutta. Juupas-eipäs-tilanne on lopetettava ja on ymmärrettävä toisiamme. Ihmiset ovat laatineet sääntöjä ja ihmisten on niiden kanssa elettävä. Taloudellisen hyötymisen näkökulma ei saa vaarantaa itse palvelutoimintaa, jonka tarpeellisuudesta on laaja yksimielisyys. Asiassa on päästävä eteenpäin, joten puheenjohtajan esitys otetaan kiitollisuudella vastaan.

Mikkelin kaupungin edustaja **Vesa Pöntinen** totesi, että toiminnan jatkuvuus on tärkeää. Hän arvosti Vaalijalan toimintaa ja Sateenkaaren koulua. Rahojen ottaminen pois Vaalijalan toiminnasta ei ole järkevää.

Kuopion kaupunginjohtaja **Jarmo Pirhonen** totesi, että ehdotus voi hyvinkin olla toteuttamiskelpoinen. Mutta olisi myös tärkeää ymmärtää se näkökulma, mikä nykyisillä kuntayhtymän jäsenillä on. Kun juridiikkaa kaivattiin, niin voimaannanolain 33 pykälässä säädetään kuntayhtymän taseiden käsittelystä seuraavaa. Alijäämät pitää jäsenkuntien kattaa. Taseeseen kertyneen ylijäämän käytöstä kuntayhtymän jäsenet päättävät kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti.

Perussopimuksessa, kuten aiemmin totesin, ylijäämän jako- ja palauttaminen on ollut mahdollista. Toivoisin, että kun kuntayhtymän henkilökunnassa on paljon tätä osaamista ja tilintarkastaja apuna, niin toivoisin enemmän näkemystä, kuinka tämä asia voidaan sopia.

Vaalijalan kuntayhtymän hallituksen varapuheenjohtaja **Reijo Hämäläinen** totesi, että Kuopio ja Mikkeli voivat yhä liittyä uuteen kuntayhtymään, tarvetta on!

Kuopion kaupunginjohtaja **Jarmo Pirhonen** muisteli esimerkkinä, että päihdehuollon laaja kuntayhtymä Tuustaipale, jonka purkaminen oli vaikea prosessi, saatiin erinomaisesti vietyä loppuun, mutta siinä jouduttiin taipumaan siihen, että osa kunnista, jotka olivat jo aikaisemmin eronneet kuntayhtymästä, saivat siinä hyvitystä. Kun kysyttiin mitä tapahtuisi, kun uusi kuntayhtymä purkautuisi ja sinne jäisi yhteisiä varoja, on kysymys, joka täytyy ottaa jollain tavalla huomioon.

Hartolan kunnanjohtaja **Jarkko Seppälä** totesi, että Hartola on ollut ainoa Päijät-Hämeen kunta, joka on ollut mukana Vaalijalan kuntayhtymässä. Hartolalla ei ole enää yhteyksiä tähän suuntaan eikä tarvetta keskustella asiasta. Hartola on osittaisjakosopimuksen hyväksynyt. Jotain rahoja voi jäädä saamatta, mutta Hartola ei ole Vaalijalan kuntayhtymän loppumisen jälkeen enää vastuussa kouluasiasta. Eurot tietysti kiinnostaisivat, jos niitä palautuu. Lopuksi Seppälä kysyi BDO:n Ronkaiselta kuntayhtymän omaisuuden myymisestä.

BDO:n **Alpo Ronkainen** totesi, että jos päädytään myymään omaisuutta, niin kiinteistön myynti on pitkä prosessi ja markkinoilla on ylitarjontaa kiinteistöistä. Myyntivoittoa on vaikea saada. Keskustelussa on ollut nyt ehkä sekoitettu kaksi asiaa. Toiminnallisesti on koulun jatkon turvaaminen tärkeää ja tästä ollaan samaa mieltä. Sitten on kuntayhtymän taseessa olevat kirjanpidolliset ylijäämät. Koulun osalta puhutaan reilusta neljästä miljoonasta eurosta, niistä ylijäämistä 1,7 miljoonaa euroa on opetuksesta tullutta ylijäämää, jota ei voida jakaa kunnille millään perusteella. Jos jokainen kunnan rahasalkun päällä istuva alkaa laskea, mitä se heidän kunnalleen tarkoittaa, summa ei ole kovin suuri, jos vaihtoehtona on alkaa ajaa koulun toimintaa alas. Jos ei saada aikaan uutta kuntayhtymää, niin koulun toiminta voidaan joutua ajamaan alas. Oppilaat ja heidän kuntoutuksensa siirrettäisiin takaisin lähtöpaikkaansa, esimerkiksi Kuopioon. Tätä se tarkoittaa ainakin ulkopuolisen näkökulmasta. Oppilaiden opintojen turvaaminen on tässä suurin ongelma. Jos koulun irrottaminen kuntayhtymäksi hyväksytään, niin tämän jälkeen voidaan alkaa keskustella rahasta.

Kuntayhtymän johtaja **Ilkka Fritius** totesi, että kysymys liittyy selkeästi hyvinvointialueille ja niiden toimintaan. Kuntayhtymässä voidaan tehdä erilaisia päätöksiä, jos HVA:t ovat valmiita ottamaan velkaa vastataksaan, jolla maksettaisiin jäsenkunnille tai sitten palvelujen käyttäjille palautuksia. Tämä olisi teoreettinen mahdollisuus. Etelä-Savossa on mietitty Mikkelin ja Savonlinnan sairaaloiden myymistä jäsenkuntien hyväksi. Varmasti löytyy ostaja, joka maksaa jotain, mutta sitten pitää maksaa vuokraa tiloista. On pohdittava, lähdetäänkö rakentamaan sellaista tilannetta, jossa HVA ottaisi vastuuta ja hyvitykset tulisivat jäsenkunnille. Kuten BDO:n Alpo Ronkainen sanoi: Juridiikka on laitettava peliin. Ennen soten voimaanpanolakia on Vaalijalassa toimittu toisella tavalla. Fritius totesi, hän ei uskalla tehdä sopimuksia, jotka ovat voimaanpanolain vastaisia.

Puheenjohtaja Etelä-Savon hyvinvointialueen Heikki Laukkanen totesi, että yksi hyvinvointialue on jo vienyt peruspääoman alennuspäätöksen kuntayhtymästä hallinto-oikeuteen.

Kiuruveden kaupungin hallituksen jäsen **Leena Pöksyläinen** ilmoitti kannattavansa keskustelun jatkamista pienemmällä kokoonpanolla. Jos Kuopio ja Mikkeli eivät ole mukana uudessa kuntayhtymässä, mutta silti rahoittavat sitä osuudellaan, on asia vaikea. Intressejä asiassa on monenlaisia jonkinlainen kompromissi tähän täytyisi saada.

Pohjois-Savon aluehallituksen puheenjohtaja **Riitta Raatikainen** kiitti hyvistä puheenvuoroista ja hyvästä keskustelusta. Hän totesi, että asia ei kuulu Pohjois-Savon hyvinvointialueelle, mutta asiassa selvästi näkyivät intressiristiriidat. Jos ajatellaan kiinteistöjen myyntiä, joka ei sinällään ole Pohjois-Savon hyvinvointialueen asia, koska nämä kiinteistöt eivät sijaitse siellä, vaan Etelä-Savossa niin keskustelussa helposti katoaa pääasia ja se vaarantaa tärkeän palvelutehtävän, jota Vaalijalassa tehdään! On mietittävä, miksi Vaalijala, sen edeltäjät ja Sateenkaaren koulu ovat olemassa. Kysymys on lain velvoitteesta sekä kehitysvammaisten ja muiden henkilöiden palvelusta, jota asiakkaat, esimerkiksi kiuruveteläinen oppilas, saavat pitkien kuntoutusjaksojen aikana. Tällöin opetusta ei voida antaa kuin kuntoutuspaikassa. Hän korosti, että hyvinvointivaltion keskeisiä arvoja on, että hyvä elämä Suomessa kuuluu kaikille. Olemme ratkaisussa tämän asian äärellä.

Vaalijalan kuntayhtymän hallituksen jäsen **Seppo Hujanen** totesi, että keskustelussa on käytetty paljon hyviä puheenvuoroja. On muistettava, että sivistysvaltio mitataan sillä, kuinka hyvin se pitää huolta heikoimmistaan. Hän kantoi huolta koulun jatkosta ja korosti asian ratkaisemista mahdollisimman nopeasti ja sitä varmaan pienemmän keskusteluryhmän perustaminen edesauttaa. Joka tapauksessa koulun alas ajamisen aika olisi hyvin lyhyt vain puoli vuotta.

Puheenjohtaja **Heikki Laukkanen** totesi, että molemmat hyvinvointialueet (Etelä- ja Pohjois-Savo) nimetkään yhden edustajan keskusteluryhmään. Myös Vaalijala voisi olla mukana ja BDO:n konsultti sen ryhmässä. Sitten kunnat voisivat nimetä yhden edustajan ryhmään esimerkiksi molemmista maakunnista voisi olla pari edustajaa. Kokoonkutsujana voisi olla kuntayhtymän johtaja, jolla on vetovastuu ryhmässä.

Kiuruveden kaupunginhallituksen jäsen **Leena Pöksyläinen** totesi, että ajatus on hyvä ja kiitti siitä. Hän pohti, että olisi hyvä, jos jokaisesta jäsenkunnasta olisi yksi jäsen neuvottelemassa asiasta ja myös kuntien kaupunginjohtajat voisivat olla mukana.

Puheenjohtaja **Heikki Laukkanen** totesi, että ryhmästä tulisi tuolloin liian laaja. Ehdotuksen Sateenkaaren koulun asian ratkaisemisesta tekee pieni ryhmä ja kaikkien kaupunkien ja kuntien tulisi hyväksyä tuo ratkaisuehdotus kuntakokouksessa. Jos Etelä-Savon kunnat sopivat kahdesta ja Pohjois-Savon kunnat myös kahdesta edustajasta kokoukseen.

Pieksämäen kaupunginjohtaja **Ulla Nykänen** totesi, että ei osaa sanoa onnistuuko asia tällä aikataululla.

Kuntayhtymän johtaja **Ilkka Fritius** totesi, että asiassa on toimittava aika suoraviivaisesti. Edustajat täytyisi saada Pohjois-Savosta Kuopiosta ja Etelä-Savosta Mikkelistä ja Pieksämäeltä ja mistä tulisi Pohjois-Savon toinen edustaja, olisiko siitä mielipiteitä?

Ilalmen sivistys- ja hyvinvointitoimialan **toimialajohtaja Kirsi-Tiina Ikonen** totesi, että Ilalmi haluaisi toisen Pohjois-Savon edustajan paikan kokoukseen Kuopion lisäksi, niin kaupunginjohtajat voisivat keskustella keskenään asiasta, koska heillä on eriävät päätökset Sateenkaaren koulun asiasta. Tämä valmistava keskustelu kaupunginjohtajien tai heidän nimeämiensä henkilöiden välillä olisi hyvä.

Vaalijalan kuntayhtymän hallituksen jäsen **Elina Puustinen** totesi, että valmistavan työryhmän keskustelu on hyvä asia. Hän halusi samaan keskusteluun myös edustuksen vammaispuolen työstä, esimerkiksi kehitysvamma- tai autismiosaajalta.

Mikkelin kaupungin edustaja **Vesa Pöntinen** totesi, että keskustelussa ei saa olla liian suurta ryhmää. Pitää keksiä, kuinka asia viedään napakasti eteenpäin ja päätökseen.

Puheenjohtaja **Heikki Laukkanen** totesi, että molemmat hyvinvointialueet katsokoon yhden edustajan kokoukseen. Nimiä hän ei vielä halunnut sanoa, mutta lupasi tiedottaa siitä viikossa. Mukaan voisivat tulla edustajat Vaalijalasta sekä BDO:n konsultti Alpo Ronkainen ja Pieksämäeltä. Pohjois-Savosta mukaan otettaisiin edustajat Kuopiosta ja Iisalimesta. Laukkanen kysyi, käykö asia Suonenjoelle ja Suonenjoen kaupunginjohtaja Juha Piironen kertoi Suonenjoen hyväksyvän asian.

Kuopion kaupunginjohtaja **Jarmo Pirhonen** totesi, että alkaa pohjustaa asiaa. Hän kannattaa asiaa ja halusi Fritiukselta ja Ronkaiselta muita ratkaisuvaihtoehtoja Sateenkaaren asiaa käsittelevän kokouksen asialistalle.

Vaalijalan kuntayhtymän hallituksen jäsen **Aleksis Laurila** kysyi, kuinka moni mukaan kutsutuista ja valituista on hyväksynyt perussopimuksen.

Puheenjohtaja **Heikki Laukkanen** totesi, että sekä kuntayhtymää vastustavia että kannattavia on osallistumassa tähän pienempään kokoukseen. Hän jatkoi osallistujien olevan eri mieltä siitä, kuinka rahat jaetaan, mutta on nyt valittu porukka miettimään asiaa. Jos tarvitaan lisää kuntakouksia niin niitä järjestetään. Sitten on puhuttava myös palveluista, ei vain rahasta.

Pieksämäen yhtymäkokousedustaja **Yrjö Merikoski** toivoi mahdollisimman monen kokoukseen osallistuneen lukevan Helsingin Sanomista kahden vaikeasti vammaisen lapsen – molemmat pyörätuolipotilaita – kouluun menemistä käsittelevän artikkelin. Vanhemmat halusivat lapset kouluun Helsingin erityiskouluun Ruskeasuolle, mutta heidät kuitenkin laitettiin normaalikouluun, mikä järkytti vanhempia.

Puheenjohtaja **Heikki Laukkanen** lopetti kokouksen klo 15.00 ja toivotti kaikille hyvää ja lämmintä kesää.

Pieksämäki 30.6.2022

Heikki Laukkanen
puheenjohtaja

Aarni Virtanen
sihteeri

Liitteet Liite 1, Osallistujalista
Liite 2, BDO:n selvitys
Liite 3, Sateenkaaren erityiskoulun tulevaisuus

Jakelu Osallistujat
Vaalijalan jäsenkunnat/kirjaamo
Vaalijalan johtoryhmä
Vaalijalan kotisivut

VAALIJALAN KUNTAYHTYMÄ

Vaalijalan kuntakokous 29.6.2022 klo 13.00 Vaalijalan juhlasali, osallistujat

Kunta	Sukunimi	Etunimi	Asema organisaatiossa	Sähköposti	Paikalla	Etänä
Enonkoski	Laurio	Minna	kunnanjohtaja	minna.laurio@enonkoski.fi		1
Enonkoski	Malmstedt	Anneli	Valtuuston 2. vpj./yhtymäkokousedustaja	anneli.malmstedt@gmail.com		1
Hartola	Seppälä	Jarkko	kunnanjohtaja	jarkko.seppala@hartola.fi	1	
Hirvensalmi	Lunta	Pirkko	Kunnanhallituksen lvpj, kunnanvaltuutettu	pirkko.lunta@pp.inet.fi		1
Hirvensalmi	Ruhanen	Seppo	kunnanjohtaja	seppo.ruhanen@hirvensalmi.fi		1
Iisalmi	Ikonen	Kirsi-Tiina	sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimialajohtaja	kirsi-tiina.ikonen@iisalmi.fi		1
Iisalmi	Kauppinen	Sanna	kaupunginvaltuutettu, hallituksen jäsen	sanna.kauppinen@iisalmi.fi		1
Joroinen	Ellonen	Vesa	Talous- ja hallintojohtaja (kunnanjohtajan sij.) (klo 13.47 alk.)	vesa.ellonen@joroinen.fi		1
Joroinen	Kautto	Jani	kunnanhallituksen puheenjohtaja	jani.kautto@joroinen.fi		1
Joroinen	Viljakainen	Salme	Valtuutettu	salme.viljakainen@joroinen.fi		1
Kaavi	Miettinen	Antti	Yhtymäkokousedustaja	antti.miettinen@pp.inet.fi		1
Kangasniemi	Linturi-Sahlman	Sari	hallintojohtaja	sari.linturi-sahlman@kangasniemi.fi	1	
Kangasniemi	Huovinen	Mika	sivistys- ja hyvinvointijohtaja	mika.huovinen@kangasniemi.fi	1	
Kangasniemi	Koskinen	Kaija	Luottamushenkilö	kaija.koskinen.lh@kangasniemi.fi		1
Kangasniemi	Luukkainen	Kari	valtuutettu	kari.luukkainen.lh@kangasniemi.fi	1	
Kiuruvesi	Jukkola	Juho	hallinto- ja talousjohtaja	juho.jukkola@kiuruvesi.fi		1
Kiuruvesi	Rusanen	Juha-Pekka	kaupunginjohtaja	juha-pekka.rusanen@kiuruvesi.fi		1
Kiuruvesi	Pöksyläinen	Leena	valtuutettu, kaupunginhallituksen jäsen	leena.poksylainen@kiuruvesi.fi		1
Kuopio	Pirhonen	Jarmo	kaupunginjohtaja	jarmo.pirhonen@kuopio.fi		1
Kuopio	Toivanen	Vesa	kaupunginlakimies	vesa.toivanen@kuopio.fi		1
Kuopio	Martikainen	Marja-Leena	Talousjohtaja	marja-leena.martikainen@kuopio.fi		1
Lapinlahti	Kubin	Aaro	valtuuston vpj	aaro.kubin@gmail.com		1
Leppävirta	Kaasinen	Tomi	Yhtymäkokousedustaja	tomi.kaasinen@savas.fi		1
Mikkeli	Pöntinen	Vesa	Kaupungin edustaja	vesa.pontinen@outlook.com	1	
Mäntyharju	Lopperi	Jaana	Yhtymäkokousedustaja	jaana.lopperi@mantynharju.fi		1
Pieksämäki	Nykanen	Ulla	kaupunginjohtaja	ulla.nykanen@pieksamaki.fi	1	
Pieksämäki	Merikoski	Yrjö	Yhtymäkokousedustaja	yrjo.merikoski@gmail.com	1	
Pieksämäki	Kuronen	Tuula	Kaupunginhallituksen jäsen	tuula.kuronen@lh.pieksamaki.fi		1
Pieksämäki	Moilanen	Soili	Pieksämäen kaupunginhallituksen pj	soili.moilanen@pieksamaki.fi		1
Pieksämäki	Keituri	Jukka	opetusjohtaja	jukka.keituri@pieksamaki.fi		1
Pieksämäki	Ojala	Sakari	Kaupunginhallituksen 1.vara. pj.	sakari.ojala@lh.pieksamaki.fi		1
Pieksämäki	Ruokoselkä	Liisa	Yhtymäkokousedustaja	Liisa.ruokoselka@lh.pieksamaki.fi		1
Pieksämäki	Sirkka	Saara	Kaupunginhallituksen jäsen	saara.sirkka@lh.pieksamaki.fi		1
Pieksämäki	Huupponen	Erkki	Valtuuston puheenjohtaja	erkki.huupponen@lh.pieksamaki.fi	1	
Pielavesi	Pennanen	Timo	Valtuutettu/Perusturvaltk. puheenjohtaja	timo.pennanen@pielavesi.fi	1	
Puumala	Hannula	Kaija	Hyvinvointilautakunnan jäsen	kaijahannula@gmail.com		1
Puumala	Kuuva	Niina	kunnanjohtaja	niina.kuuva@puumala.fi		1
Rantasalmi	Vihavainen	Satu	Kunnanhallituksen jäsen	satu.vihavainen@rantasalmi.fi		1
Rantasalmi	Wessman	Mauri	Kunnanhallituksen jäsen	mauri.wessman@rantasalmi.fi		1
Rantasalmi	Korhonen	Katja	Kuntayhtymäkokouksen edustaja	katja.korhonen@rantasalmi.fi		1
Rantasalmi	Nykanen	Olli-Pekka	Kuntayhtymäkokouksen edustaja	olli-pekka.nykanen@rantasalmi.fi		1
Rautalampi	Sepponen	Anu	kunnanjohtaja	anu.sepponen@rautalampi.fi		1
Rautalampi	Annala	Pekka	kunnanvaltuuston puheenjohtaja	pekka.annala@rautalampi.fi	1	
Rautalampi	Kärkkäinen	Matti	kunnanhallituksen puheenjohtaja	matti.karkkainen@rautalampi.fi		1
Rautavaara	Kärkkäinen	Maija	varaedustaja	maija.karkkainen@rautavaara.fi		1
Savonlinna	Torikka	Kirsi	Valtuutettu,kh-n varajäsen	torikkakirsi@gmail.com		1
Siilinjärvi	Ristikangas	Petteri	Talousjohtaja	petteri.ristikangas@siilinjärvi.fi		1
Sonkajärvi	Kainulainen	Anni	vs kunnansihteeri/kunnanjohtaja	anni.kainulainen@sonkajarvi.fi		1
Sonkajärvi	Väisänen	Anja	Yhtymäkokousedustaja	vaisanja@hotmail.com		1
Sonkajärvi	Niskanen	Tiina	Kunnanhallituksen jäsen, kunnanvaltuutettu	tiina.niskanen@sonkajarvi.fi		1
Sonkajärvi	Kainulainen	Seppo	Kunnanvaltuutettu	seppo.kainulainen@sonkajarvi.fi		1
Suonenjoki	Piironen	Juha	Kaupunginjohtaja	juha.piironen@suonenjoki.fi		1
Tervo	hänninen	pirjo	Yhtymäkokousedustaja	pirjotuulikki.hanninen@gmail.com		1
Tuusniemi	Karttunen	Janne	Sivistystoimenjohtaja	janne.karttunen@tuusniemi.fi	1	
Varkaus	Rikalainen	Anita	Yhtymäkokousedustaja	anitarikalainen56@gmail.com		1
Vesanto	Ei hyväksy henkilötietojen käsittelyä					1
Vieremä	Karppinen	Matti	Yhtymäkokousedustaja	maheil@outlook.com	1	
Etelä-Savon hva	Laukkanen	Heikki	Aluehallituksen pj.	heikki.laukkanen@etela-savo.fi	1	
Etelä-Savon hva	Sipilä	Sami	Muutosjohtaja	sami.sipila@etela-savo.fi		1
Pohjois-Savon hva	Raatikainen	Riitta	Aluehallituksen pj.	riitta.raatikainen@pshyvinvointialue.fi	1	

BDO	Ronkainen	Alpo	Asiantuntija, konsultti	alpo.ronkainen@bdo.fi		1
Hallitus						
Vaalijalan ky	Manninen	Anja	Hallituksen pj.	anja.k.manninen@gmail.com	1	
Vaalijalan ky	Hämäläinen	Reijo	Hallituksen vpj.	reijo.hamalainen@haukkamaenhevestila.net		1
Vaalijalan ky	Hujanen	Seppo	Hallituksen jäsen	seppo.hujanen@mantyharju.fi		1
Vaalijalan ky	Kontinen	Leena	Hallituksen jäsen	leenakontinen@gmail.com	1	
Vaalijalan ky	Kuusisto	Tuula	Hallituksen jäsen	tuula.kuusisto@lh.pieksamaki.fi	1	
Vaalijalan ky	Laurila	Aleksis	Hallituksen jäsen	aleksis.laurila@lh.pieksamaki.fi	1	
Vaalijalan ky	Orava	Marita	Hallituksen jäsen	marita.orava@elisanet.fi		1
Vaalijalan ky	Puustinen	Elina	Hallituksen jäsen	elina.puustinen@ylasavonsote.fi		1
Vaalijalan ky	Savolainen-Lipponen Teija		Hallituksen jäsen (klo 13.35 alk.)	teija.m.savolainenlipponen@gmail.com		1
Vaalijalan ky	Suihkonen	Mikko	Hallituksen jäsen	suihkosmikko@gmail.com	1	
Vaalijalan ky	Valjakka	Markku	Hallituksen jäsen	makuntoinen@gmail.com		1
Tarkastuslautakunta						
Vaalijalan ky	Seppä	Pekka	Tarkastuslautakunnan pj. (poistui klo 14.04)	pekkaseppa@yahoo.com		1
Vaalijalan ky	Paunonen	Tapio	Tarkastuslautakunnan vpj.	tapio.paunonen@pp.inet.fi	1	
Viranhaltijat						
Vaalijalan ky	Fritius	Ilkka	Kuntayhtymän johtaja	ilkka.fritius@vaalijala.fi	1	
Vaalijalan ky	Rantakurtakko	Maarit	Kuntoutuksen johtaja	maarit.rantakurtakko@vaalijala.fi		1
Vaalijalan ky	Varpainen	Satu	Rehtori	satu.varpainen@vaalijala.fi	1	
Vaalijalan ky	Salovaara	Päivi	Henkilöstöpäällikkö	paivi.salovaara@vaalijala.fi	1	
Vaalijalan ky	Niinivirta	Mari	Asiantuntijapalvelujen päällikkö	mari.niinivirta@vaalijala.fi		1
					23	56

VAALIJALAN KUNTAYHTYMÄ

Sateenkaaren koulu; jakautuminen, ylijäämien jako

LUOTTAMUKSELLINEN | KESÄKUU 2022

Vaalijalan kuntayhtymä

22.6.2022

Selvitys Sateenkaaren koulun jakautumisesta ja ylijäämien jakamisesta

Olemme avustaneet Vaalijalan kuntayhtymää 10. marraskuuta 2021 päivätyn toimeksiantokirjeen mukaisesti. Avustuksen kohteena on ollut Vaalijalan kuntayhtymän omistaman Sateenkaaren koulun toiminnan järjestäminen kuntayhtymän jakautuminen ja ylijäämien jako.

Toimeksiannon sisällön laajuus ja sisältö ovat Vaalijalan kuntayhtymän johdon vastuulla. Emme ota kantaa siihen, ovatko suorittamamme toimenpiteet riittäviä suunnitellun järjestelyn (tai mahdolliseen muuhun) tarkoitukseen.

Tämän toimeksiannon tarkoituksena ei ole suorittaa tilintarkastusta. Tilintarkastuksen tarkoitus on antaa lausunto tarkastuksen kohteesta tai sen osista, emmekä näin ollen anna vastaavaa lausuntoa toimeksiannon kohteesta tai sen osista.

BDO Oy
Vattuniemenranta 2
00210 Helsinki

Tel: +358 20 743 2920
Fax: +358 20 743 2935
www.bdo.fi

Tässä raportissa ja sen mahdollisissa liitteissä esitämme toimenpiteiden ja niihin liittyvien johtopäätösten tulokset.

Tämä raportti on tarkoitettu pelkästään Vaalijalan johdon ja sen hallintoelinten käyttöön eikä sitä tule käyttää muiden, toimeksiannon toimenpiteiden sisällön ja tarkoituksen määrittämiseen osallistumattomien toimesta.

Raporttia ei saa antaa edellä esitettyjen tahojen ulkopuolisille tahoille ennen BDO Oy:n etukäteistä kirjallista lupaa.

Kunnioitavasti,

Alpo Ronkainen

Osakas, BDO Oy

TOIMEKSIANNON TAUSTA

Taustatiedot

- Voimaanpanolain 20 §:n mukaan, jos kuntayhtymä on huolehtinut muistakin kuin hyvinvointialueelle siirtyvistä tehtävistä, jäsenkuntien on järjesteltävä toiminta näiden tehtävien osalta uudelleen vuoden 2022 loppuun mennessä.
- Hyvinvointialue ei voi harjoittaa perusopetuslain mukaista toimintaa, joten Vaalijalan jäsenkuntien on järjestettävä, koulutun toiminta uudelleen tämän vuoden loppuun mennessä.

Esillä olleet vaihtoehdot

- Loppuvuodesta 2021 Vaalijalan jäsenkunnilta pyydettiin lausunnot edellä kuvatun asian järjestämisestä.
- Vaihtoehtoina ovat:
 1. Jokin kunta ottaa vastuulleen koulun toiminnan.
 2. Toimintaa varten perustetaan uusi kuntayhtymä.
 3. Toiminta lopetetaan/lakkautetaan.

Yhteenveto lausunnoista

- Yhteenvetona lausunnoista voidaan todeta, että useat kunnat pitivät koulun toimintaa tarpeellisena, mutta yksikään kunta ei ollut valmis ottamaan vastuulleen sen toimintaa. Muutamat kunnat ilmaisivat valmiutensa jäsenyyteen koulun toiminnasta ylläpitävässä kuntayhtymässä. Toisaalta nämäkään kunnat eivät olleet valmiit ottamaan taloudellista vastuuta perustettavan kuntayhtymä veloista tai vastuista.

SATEENKAAREN KOULUN TOIMINNAN JÄRJESTÄMISEN VAIHTOEHDOT

Ehdotettu vaihtoehto

- Koska Sateenkaaren koulun toiminnan irrottaminen Vaalijalan toiminnasta on kaikkien Vaalijalan jäsenkuntien vastuulla, päädyttiin ehdottamaan seuraavaa ratkaisua:
 - Vaalijalan kuntayhtymä jakaantuu siten, että uuteen kuntayhtymään siirretään Sateenkaaren koulun toiminta ja varat. Tällöin koulua koskeva järjestely on kaikkien jäsenkuntien vastuulla, voimaanpanolain mukaisesti.

Muut järjestelyt

- Muut järjestelyt, joissa koulun toiminta ja omaisuus siirrettäisiin esim. uudelle kuntayhtymälle, johtaisivat siihen, että ko. kuntayhtymä joutuisi velkaantumaan merkittäväksi tai jäsenkunnat joutuisivat tekemään uuteen kuntayhtymään merkittävät pääomasijoitukset. Tämä vuorostaan johtaisi siihen, että kaikkien jäsenkuntien vastuulla oleva toiminnan uudelleen järjestely siirtyisi vain muutaman jäsenkunnan vastuulle.
- Todettakoon, että Sateenkaaren koulun sijaintikunnalle, Pieksämäen kaupungilla, ei ole velvollisuutta järjestää opetusta Vaalijalaan kuntoutukseen tuleville, joiden kotikunta on muu kuin Pieksämäki.

Muut vaihtoehdot

- Mikäli päädytään koulun toiminnan lakkauttamiseen, on Vaalijan kuntayhtymän ratkaistava koulurakennuksesta irrottautuminen. Tähän liittyen ainoa vaihtoehto lienee koulurakennuksen myynti, josta voi kirjautua kuntayhtymälle merkittävä luovutustappio.
- Edelleen täytyy huomioida, että koulutoiminnan järjestämistavasta riippumatta seuraavat Vaalijalan varat on käytettävä koulutoimintaan:
 - Sateenkaaren koulusta kertynyt Vaalijalan ylijäämä noin 1,7 milj.
 - Rautalammin metsä on saatu lahjoituksena koulutoimintaan, joten sen mahdollisesta myynnistä saadut varat on käytettävä tähän toimintaan.

VAALIJALAN YLIJÄÄMIEN JAKO JÄSENKUNNILLE

Oikeudellinen sääntely

- Voimaantulolain 22 §:n mukaan taseeseen kertyneen ylijäämän käsittelystä kuntayhtymän jäsenkunnat päättävät kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti.
- Lain 39 §:n mukaan 28.2. jälkeen kuntayhtymä ei voi päättää asioista, joilla olisi merkittäviä hyvinvointialuetta sitovia vaikutuksia, paitsi jos päätöksentekoa ei voida asian kiireellisyyden vuoksi lykätä tai jos hyvinvointialue antaa päätökselle suostumuksen.
- Vaalijalan perussopimuksessa on mainittu sana ylijäämä vain 22 §:ssä, jossa todetaan ”Olennainen ylijäämä otetaan huomioon toimintavuoden aikana muuttamalla tarvittaessa yksikköhinnointelua”.
- Vaalijala on noudattanut omakustannushinnointelua palvelujen veloituksissa jäsenkunnilta. Ylijäämät eivät ole kertyneet siten laskutuksesta jäsenkunnilta, vaan muiden kuin jäsenkuntien laskutuksesta sekä Sateenkaaren koulun toiminnasta.

Tehdyt toimenpiteet

- Vaalijalan hallitus on 25.5. päättänyt, että elo-syyskuussa laitostuntoutuksen hintojen alentamisesta 30 %. Tämä alentaa myyntituottoja noin 5,8 milj. euroa.
- Saamamme Vaalijalan tase-ennusteen mukaan yhtymän rahavarojen 31.12.2022 arvioidaan olevan noin 5,5, milj. euroa.

Päätöksenteossa huomioitavia näkökohtia

- Ylijäämien käsittelyssä koskevassa päätöksenteossa on huomioitava voimaantulolain määräykset.
- Jos ylijäämän käsittely hinnoittelumuutoksena tai jokin muu toimenpide, johtaa Vaalijalan velkaantumiseen, tulee arvioitavaksi, onko uuden laina ottaminen voimaantulolain mukainen kielletty päätös, joka edellyttäisi hyvinvointialueen suostumusta.

KOULUN IRROTTAMINEN KUNTAYHTYMÄSTÄ JAKAUTUMISELLA JA SEN TALOUDELLISET VAIKUTUKSET JÄSENKUNNILLE

Jakautuminen

- Uuteen kuntayhtymään on ehdotettu siirtyvän seuraava koulutoimintaan liittyvä omaisuus:
 - Sateenkaaren koulun toimitilat
 - Käyttöpääomaa noin 375 tuhatta euroa
- Näiden vaikutus Vaalijalan ylijäämiin on noin -4,5 miljoonaa euroa.

Taloudelliset vaikutukset jäsenkunnille

- Nykyinen perussopimus ei mahdollista kertyneiden ylijäämien jakamista jäsenkunnille täysimääräisesti aiemmin kuvatulla tavalla
- Ehdotetulla Vaalijalan jakautumisella ja Sateenkaaren koulun erottamisella omaksi kuntayhtymäksi ei ole siten vaikutusta jäsenkuntien jäsenkunnille jaettavaan ylijäämiin.
- Sateenkaaren koulun kuntayhtymän perussopimuksen mukaan siitä eroava jäsenkunta saa erotessaan vain kunnan kuntayhtymään sijoittama peruspääoman 1 000 euroa. Eroavalla jäsenkunnalle ei ole siis oikeutta kuntayhtymään jakautumisessa siirtyneisiin varoihin.

YHTEYSTIEDOT:

Alpo Ronkainen

+358 40 718 7836

alpo.ronkainen@bdo.fi

BDO Oy is a limited liability company incorporated in Finland, and a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms.

BDO is the brand name for the international BDO network and for each of the BDO Member Firms.

www.bdo.fi

BDO Oy, Business ID: 2776089-4

VaaliJala
S♥*dämellä*
115 vuotta

Sateenkaaren erityiskoulun tulevaisuus

Yksilöllisesti yhdessä oppien

Sateenkaaren erityiskoulu 1/2

- Perusopetuksen järjestämislupa on Vaalijalan kuntayhtymällä samoin perustein kuin kunnalla
- Esi- ja perusopetusta, toiminta-alueittain ja oppiaineittain
- Vaativaa erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille: kehitysvammaisille, autistisille sekä psykososiaalista tukea tarvitseville oppilaille. Luokkia 10.
- Henkilökunta: rehtori, hallintosihteeri, 10 erityisluokanopettajaa, 18 lähiohjaajaa sekä 40-50 oppilaskotien palkkaamaa lähiohjaajaa <- vuodesta 2023 alkaen hyvinvointialueen palkkaamia

VAALIJALA

Ihmisyys on asenne.

Sateenkaaren erityiskoulu 2/2

- Oppilaita 66 ja lisäksi viikkotasolla 6-10 lyhytaikaisessa kuntoutuksessa käyvää oppilasta.
- **Konsultatiiviset palvelut kuntiin**, OKM:n tunnustama Vaatukoulu (vaativan erityisen tuen koulu)
- Koulu toimii uusissa Vaalijalan omistamissa tiloissa
- Koulurakennuksen tontti on oma kiinteistö
- Koululla on myös yhdelle opetusryhmälle vuokratila Pieksämäen keskustassa

29.6.2022

rehtori Satu Varpainen / kuntayhtymän johtaja Ilkka Fritius

Koulun oppilaat viikkotasolla

- 35 oppilasta on pitkäaikaisessa kuntoutuksessa oppilaskodeissa.
 - Kotikunnat vaihtelevat lukuvuosittain
- 31 oppilasta käy päivittäin kotoa käsin koulua
- 6-10 oppilasta on intervallijaksolla / lyhytaikaisessa kuntoutuksessa
- Viikkotasolla koulussa on oppilaita keskimäärin 75 oppilasta (minimiarvio)

Oppilasjakauma vuosiluokittain

Erityisopetuksen osa-alueet											
	Esi- aste	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yht.
Vaikeimmin vammaisten opetus	1	1	1		2	2		2	1	5	15
Muu vammais-opetus	1	2	2			3	2	1	6	4	21
Psykososiaalisen tuen opetus, yleinen oppivelvollisuus		1	1		2	3	4	4	5	10	30
Oppilaiden yhteismäärä	2	4	4	0	4	9	6	7	12	19	66

Oppilaat kotikunnittain Iv.2022-2023

Oppilaat kotikunnittain

Hankasalmi	Lapinlahti
Iisalmi	Lappeenranta
Imatra	Laukaa
Joensuu	Mikkeli
Joutsa	Mäntyharju
Juva	Pieksämäki
Jyväskylä	Rautalampi
Järvenpää	Suonenjoki
Kaavi	Säkylä
Kajaani	Turku
Kangasniemi	Varkaus
Keitele	
Konnevesi	
Kuopio	
Yhteensä	25 kuntaa

Intervalli- / lyhytaikaisessa kuntoutuksessa olevien oppilaiden kotikunnat 2022-2023

Intervallioppilaat kotikunnittain lv. 2022-2023

Hankasalmi	Pertunmaa
Iisalmi	Pieksämäki
Juva	Rautalampi
Jyväskylä	Savonlinna
Kaavi	Siilinjärvi
Keitele	Turku
Kuopio	Varkaus
Lapinlahti	Savonlinna
Laukaa	Siilinjärvi
Leppävirta	Yhteensä: 19 kuntaa

Tilastolukuja

- Vuonna 2019: Lyhytaikaisessa kuntoutuksessa olevien oppilaiden laskutettavia päiviä: 2236 vrk
 - Jäsenkunnat: 1518 vrk
 - Ulkokunnat: 718 vrk
- Vuonna 2020: Lyhytaikaisessa kuntoutuksessa olevien oppilaiden laskutettavia päiviä: 1691 vrk
 - Jäsenkunnat: 790 vrk
 - Ulkokunnat: 901 vrk
- Vuonna 2021: Lyhytaikaisessa kuntoutuksessa olevien oppilaiden laskutettavia päiviä: 2542 vrk
 - Jäsenkunnat: 1761 vrk
 - Ulkokunnat: 781 vrk
- Vuonna 2022: Lyhytaikaisessa kuntoutuksessa olevien oppilaiden laskutettavia päiviä ajalla **01.01.2022-05.06.2022**: 1521 vrk + arvio loppuvuodelle 790 vrk = **2311 vrk**
 - Jäsenkunnat: 1212 vrk + arvio loppuvuodelle 485 vrk = **1697 vrk**
 - Ulkokunnat: 309 vrk + arvio loppuvuodelle 305 vrk = **614 vrk**

Toimintakulut

- Sateenkaaren koulun toimintakulut katetaan valtionosuuksilla ja kotikuntakorvauksilla (80 %) sekä lyhytaikaisesta kuntouttavasta opetuksesta kunnilta saatavilla korvauksilla (20 %)
- Koulun toimintakulut:
 - 2020: 1 537 200 €
 - 2021: 1 398 954 €
 - 2022: 1 529 690 € (arvio)

Miksi ei hyvinvointialueelle?

Hallitusneuvos Auli Valli-Lintu STM 26.10.2021:

Opetuksen järjestämisessä ei ole kyse sote-palveluista, joten tältä osin tehtävä ei siirry sote-uudistuksen lainsäädännön perusteella hyvinvointialueelle. Vastuu opetuksen järjestämisestä on kunnalla.

Hyvinvointialueen mahdollisuutta ottaa kunnilta hoidettavakseen tehtäviä sääntelee hyvinvointialuelain 8 § ja 6 §.

Lain lähtökohtana on, että hyvinvointialue ottaa tehtävän hoidettavakseen koko alueen osalta. Tältä osin **erityishuoltopiiriltä siirtyvä toiminta ei täytä lähtötilanteeltaan edellytystä, koska opetusta järjestävät myös alueen kunnat.**

Lain 8 § :n mukaan hyvinvointialue voi sopimuksen perusteella hoitaa sellaisia kuntien tehtäviä, joita ei ole laissa erikseen säädetty kunnan tehtäväksi. Tällaisten tehtävien hoitamisen edellytyksenä on, että sopimuksen tekemiseen osallistuvat kaikki hyvinvointialueen alueen kunnat, kunnat ovat osoittaneet hyvinvointialueelle tehtävien hoitamiseen rahoituksen ja että hoidettavat tehtävät liittyvät hyvinvointialueen tehtävään. **Opetuksen järjestämisessä kyse on kunnan lakisääteisestä tehtävästä, eikä säännös siten sovellu.**

Lain 6 § :n mukaan hyvinvointialue voi alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä. Hyvinvointialueen itselleen ottama tehtävä hoitaminen ei saa laajuudeltaan olla sellainen, että se vaarantaa hyvinvointialueen lakisääteisten tehtävien hoitamisen. **Opetuksen järjestämisessä ei ole kyse tukevasta tehtävästä** vaan omasta erillisestä, toisen viranomaisen lakisääteisestä tehtävästä.

Asian mahdollistamiseksi on tehty aloite OKM:lle tammikuussa 2022. Aloite on edelleen valmistelussa ja sen käsittelylle ei ole aikataulua.

Kuntayhtymä perusopetuksen järjestäjänä

- Perusopetuslain mukaista opetusta voidaan järjestää kunta tai kuntayhtymä ilman erillistä perusopetuksen järjestämislupaa
- Opetusta voidaan järjestää kuntayhtymänä sekä jäsenkunnille että muilla kunnille
- Pieksämäen kaupunki valmis osallistumaan uuteen kuntayhtymään, ei ole valmis ottamaan yksin vastuuta Sateenkaaren erityiskoulusta

Jäsenkuntien lakisääteinen velvoite 1/2

Laki sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta (616/2021) 20 § 3 mom.

- Jos kuntayhtymä on perussopimuksensa mukaan huolehtinut muistakin kuin hyvinvointialueelle siirtyvistä tehtävistä, **jäsenkuntien on järjesteltävä** toiminta näiden tehtävien osalta uudelleen vuoden 2022 loppuun mennessä.
- Sateenkaaren erityiskoulu on tällaista toimintaa.

Jäsenkuntien lakisääteinen velvoite 2/2

Lain perusteluista:

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa hyvinvointialueeseen siirrettävä kuntayhtymä olisi perussopimuksensa mukaisesti huolehtinut muistakin kuin hyvinvointialueen järjestämistä varten kuuluvista tehtävistä. Näiden tehtävien osalta jäsenkuntien olisi järjesteltävä toiminta uudelleen vuoden 2022 loppuun mennessä.

Käytännössä tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi uuden kuntayhtymän perustamista tai jotakin muuta, jäsenkuntien päättämää tapaa hoitaa tehtävä.

Jäsenkuntien yhdenvertainen kohtelu

Uuden kuntayhtymän perustaminen kohtelee Vaalijalan jäsenkuntaa yhdenvertaisesti, koska jäsenkunta voi täyttää velvoitteensa kahdella tavalla:

- Liittymällä kuntayhtymään, jolloin ottaa vastaan jäsenkunnan vastuun
- Myötävaikuttamalla kuntayhtymän syntymiseen hyväksymällä osittaisjakosopimusluonnoksen, joka turvaa kuntayhtymän lähtökohdat. Tällöin Vaalijalan jäsenkunta vapautuu vastuustaan toiminnan järjestelyistä

Peruspääoman jakautuminen

Suurissa kuntayhtymissä peruspääoma jakautuu esimerkiksi jäsenkuntien asukasluvun mukaan ja se on yleensä merkittävä pienilläkin kunnilla.

Perustettavan kuntayhtymän peruspääoma jakautuu jäsenkuntien kesken tasasuuruisesti ja se on 1000 euroa, koska

- kuntayhtymän toimiala on rajattu ja taloudellisesti pienimuotoista
- toiminnan taloudelliset riskit ovat pienet

Uusi kuntayhtymä tarvitaan pian

- Nykyinen Vaalijalan kuntayhtymä lakkaa olemasta 31.12.2022
- Vaalijalan kuntayhtymä jaetaan kahteen osaan
- Nykyiseen kuntayhtymään jää sote-toiminta, joka siirtyy hyvinvointialueelle 1.1.2023
- Uuteen kuntayhtymään koulutoiminta
- Uuteen kuntayhtymään osallistuminen on vapaaehtoista, siihen voi osallistua myös muita kuntia kuin nykyiseen Vaalijalan kuntayhtymään

Mitä uuteen kuntayhtymään

- Jako-osuus Vaalijalasta noin 375 000 euroa
- Koulun henkilökunta noin 30 henkilöä
- Koulun kiinteistö, tasearvo 4 140 000 euroa
- Liittyvien kuntien maksamat peruspääomaosuudet 12 000 euroa
 - Jäsenkunnan erotessa palautuu sille vain maksettu peruspääomaosuus 1000 euroa

Nyt tiedossa olevat liittyvät kunnat

Enonkoski

Hankasalmi

Joroinen

Joutsa

Juva

Kangasniemi

Konnevesi

Mäntyharju

Pieksämäki

Savonlinna

Sulkava

Varkaus

Päätöksentekoprosessi jäsenkunnissa

- Jos perussopimuksessa ei ole toisin sovittu, perussopimusta voidaan muuttaa, jos vähintään kaksi kolmannelta jäsenkunnista sitä kannattaa ja niiden asukasluku on vähintään puolet kaikkien jäsenkuntien yhteenlasketusta asukasluvusta.
- Osittaisjakosopimusluonnoksen hyväksyntä lasketaan samalla tavalla.
- Osittaisjakosopimusluonnoksen hyväksynyt 18 jäsenkuntaa, vastustaa 6 jäsenkuntaa.
- Hyväksynnän takana 42,15 % asukasluvusta, vastustaa 46,58 % asukasluvusta
- **Yhdeksältä** jäsenkunnasta päätös vielä puuttuu

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 37 pages before this page

Dokumentet inneholder 37 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 37 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 37 sider før denne side

Detta dokument inneholder 37 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende